

Sprawa C-716/20**Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym zgodnie z art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości****Data wpływu:**

31 grudnia 2020 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Supremo Tribunal de Justiça (sąd najwyższy, Portugalia)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

10 listopada 2020 r.

Strona wnosząca skargę kasacyjną:

RTL Television GmbH

Strona przeciwna:

Grupo Pestana S.G.P.S.S.A.

SALVOR – Sociedade de Investimento Hoteleiro S.A.

Przedmiot postępowania głównego

W ramach skargi kasacyjnej wniesionej przez skarżącą RTL Television GmbH od wyroku Tribunal da Relação de Lisboa (sądu apelacyjnego w Lizbonie) wydanego w postępowaniu, w którym stroną przeciwną są Grupo Pestana S.G.P.S.S.A. i Salvor, Sociedade de Investimento Hoteleiro S.A., przedmiotem sporu jest kwestia, czy pojęcie „retransmisji drogą kablową”, o którym mowa w art. 1 ust. 3 dyrektywy Rady 93/83/EWG z dnia 27 września 1993 r., obejmuje publiczne rozpowszechnianie programów telewizyjnych, w przypadku gdy podmiot rozpowszechniający te programy nie jest nadawcą, oraz czy równoczesne rozpowszechnianie programów kanału telewizyjnego, przekazywanych drogą satelitarną, za pośrednictwem różnych odbiorników telewizyjnych zainstalowanych w pokojach hotelowych za pomocą kabla koncentrycznego, stanowi retransmisję tych programów.

Przedmiot i podstawa prawna wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Wykładnia prawa Unii, w szczególności art. 1 ust. 3 dyrektywy Rady 93/83/EWG z dnia 27 września 1993 r. i art. 267 lit. b) TFUE.

Pytania prejudycjalne

1. Czy zawarte w art. 1 ust. 3 dyrektywy Rady 93/83/EWG z dnia 27 września 1993 r. pojęcie „retransmisji drogą kablową” należy interpretować w ten sposób, że poza równoczesnym nadawaniem przez nadawcę programu innego nadawcy obejmuje ono dokonywane równocześnie i w całości drogą kablową publiczne rozpowszechnianie pierwotnego przekazu programów telewizyjnych lub radiowych przeznaczonych do odbioru publicznego (niezależnie od tego, czy to publiczne rozpowszechnianie jest, czy też nie jest dokonywane przez nadawcę)?
2. Czy równoczesne rozpowszechnianie programów kanału telewizyjnego nadawanych drogą satelitarną za pośrednictwem różnych odbiorników telewizyjnych zainstalowanych w pokojach hotelowych za pomocą kabla koncentrycznego stanowi retransmisję tych programów w rozumieniu pojęcia, o którym mowa w art. 1 ust. 3 dyrektywy Rady 93/83/EWG z dnia 27 września 1993 r.?

Przywołane przepisy prawa Unii

Dyrektywa Rady nr 93/83/EWG z dnia 27 września 1993 r. w sprawie koordynacji niektórych zasad dotyczących prawa autorskiego oraz praw pokrewnych stosowanych w odniesieniu do przekazu satelitarnego oraz retransmisji drogą kablową: art. 1 ust. 3.

Przywołane przepisy prawa krajowego

Código do Direito de Autor e dos Direitos Conexos (kodeks praw autorskich i praw pokrewnych; zwany dalej „CDADC”), dekret z mocą ustawy nr 63/85 z dnia 14 marca 1985 r., *Diário da República* nr 61/1985, seria I z dnia 14 marca 1985 r., wraz z późniejszymi zmianami; art. 176 ust. 9 i 10 oraz art. 187 ust. 1 lit. a) i e).

Dekret z mocą ustawy nr 333/97 z dnia 27 listopada 1997 r., *Diário da República* nr 275/1997, seria I-A z dnia 27 listopada 1997 r. (transponujący dyrektywę Rady 93/83/EWG z dnia 27 września 1993 r. do prawa krajowego), art. 3 i 8.

Zwięzłe przedstawienie okoliczności faktycznych i postępowania głównego

- 1 Skarżąca, RTL GmbH (zwana dalej „RTL”), spółka z siedzibą w Kolonii, w Niemczech, jest przedsiębiorstwem nadającym programy radiowe i telewizyjne przeznaczone do odbioru publicznego.
- 2 Skarżąca jest jedną ze spółek wchodzących w skład holdingu przedsiębiorstw będących nadawcami treści telewizyjnych, działających łącznie pod nazwą handlową „Media Group RTL Germany” lub „Mediengruppe RTL Deutschland”; szereg spółek wyraźnie wskazanych w aktach postępowania głównego również wchodzi w skład holdingu „Media Group RTL Germany” lub „Mediengruppe RTL Deutschland”.
- 3 Wszystkie te podmioty, w tym skarżąca, należą bezpośrednio lub pośrednio do RTL Group S.A. Luxembourg; spółka ta stoi na czele jednej z głównych grup przedsiębiorstw sektora rozrywki w Europie, która obejmuje szereg kanałów telewizyjnych i radiowych w różnych państwach europejskich.
- 4 Skarżąca nadaje programy dźwiękowe i audiowizualne różnych „bezpłatnych” kanałów telewizyjnych, to znaczy takich, których odbiór i wykorzystywanie do celów prywatnych nie podlega żadnym opłatom licencyjnym, między innymi kanału „RTL Television” (zwanego dalej „kanałem RTL”).
- 5 Kanał RTL jest „kanałem ogólnotematycznym”; jego oferta programowa zapewnia widzom bardzo szeroką gamę formatów telewizyjnych (filmy fabularne, seriale, widowiska, filmy dokumentalne, wydarzenia sportowe, programy informacyjne i magazyny telewizyjne) i jest jednym z najbardziej znanych i najchętniej oglądanych niemieckojęzycznych kanałów telewizyjnych wśród niemieckojęzycznej ludności Unii Europejskiej.
- 6 Z technicznego punktu widzenia kanał RTL jest odbierany w Niemczech, Austrii i Szwajcarii za pośrednictwem wszystkich istniejących możliwości odbioru programów telewizyjnych: drogą satelitarną, kablową, IP, OTT/Internet i poprzez telewizję naziemną („przekaz pierwotny”).
- 7 Ponieważ RTL jest bezpłatnym kanałem telewizyjnym, nie pobiera się żadnej opłaty za jego odbiór w prywatnych domach, a jego sygnał nie jest kodowany w przypadku większości możliwości odbioru.
- 8 Chociaż oferta programowa kanału RTL jest skierowana do odbiorców zamieszkałych w Niemczech, Austrii i Szwajcarii, a wszystkie źródła finansowania reklam pochodzą z tych krajów, to z uwagi na propagację sygnału satelitarnego (satelita ASTRA 19, 2° wschód), z technicznego punktu widzenia kanał ten może być odbierany w innych krajach europejskich, w szczególności w Portugalii, w którym to przypadku wystarczy użyć zbiorczej anteny satelitarnej skierowanej na satelitę ASTRA 19, 2°.

- 9 W odniesieniu do odbioru i wykorzystania tego sygnału przez operatorów telewizji kablowej lub przez hotele skarżąca jako nadawca uważa, że jest uprawniona do wydawania zezwoleń na retransmisję i publiczne udostępnianie jej programów na warunkach, jakie uzna za stosowne, lub do zakazywania takiej retransmisji i publicznego udostępniania, ponieważ umowy licencyjne są powszechną praktyką skarżącej w tym zakresie.
- 10 Skarżąca zawarła już szereg umów licencyjnych w tym względzie zarówno z operatorami telewizji kablowej, jak i z hotelami znajdującymi się w Unii Europejskiej, przy czym takie umowy wraz z reklamami stanowią źródło jej dochodów; hotel „Pestana Berlin Tiergarten”, który znajduje się w Berlinie i jest prowadzony przez spółkę należącą do strony przeciwnej Grupo Pestana, przedsiębiorstwo Pestana Berlin S.A.R.L. z siedzibą w Luksemburgu, płaci wynagrodzenie niemieckiej organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi GEMA, w szczególności za udostępnianie swoim klientom kanałów należących do Media Group RTL, a konkretnie kanału RTL.
- 11 Skarżąca zawarła już szereg umów licencyjnych o retransmisję i publiczne udostępnianie jej programów z operatorami telewizji kablowej działającymi w Portugalii oraz z niektórymi hotelami w Portugalii, przy czym cena, jaką stosuje ona wobec portugalskich hoteli przy zawieraniu tych umów w odniesieniu do kanału RTL, wynosi 0,20 EUR za pokój miesięcznie i jest powiększona o należne podatki; cena ta jest niezależna od liczby zajętych pokoi w hotelu.
- 12 Strona przeciwna Grupo Pestana S.G.P.S.S.A. (zwana dalej „Grupo Pestana”) jest spółką prowadzącą działalność w zakresie zarządzania udziałami w kapitale innych spółek, co jest pośrednią formą prowadzenia działalności gospodarczej.
- 13 Strona przeciwna Grupo Pestana posiada większościowe udziały w spółkach, które z kolei są właścicielami obiektów hotelowych lub podmiotami prowadzącymi obiekty hotelowe, które zostały szczegółowo opisane w aktach postępowania głównego, i stanowi ona jedną z największych grup portugalskich przedsiębiorstw sektora turystycznego, prowadzącą turystyczne obiekty noclegowe obejmujące łącznie około 9450 pokoi. Wspomniana grupa przedsiębiorstw posiada 45 hoteli (w Portugalii i w innych krajach), 9 kompleksów Vacation Club i 4 kompleksy nieruchomości/turystyczne oraz jest odpowiedzialna za zarządzanie siecią 33 Pousadas de Portugal (luksusowych hoteli mieszczących się w zabytkowych obiektach w Portugalii – przyp.tłum.).
- 14 Strona przeciwna Salvor, Sociedade de Investimento Hoteleiro S.A. (zwana dalej „Salvor”), w której podmiot występujący również jako strona przeciwna Grupo Pestana posiada bezpośrednie udziały wynoszące co najmniej 98,98%, jest spółką portugalską prowadzącą działalność w branży hotelarskiej i rozwijającą tę branżę poprzez budowę lub finansowanie budowy hoteli oraz poprzez bezpośredni lub pośredni udział w prowadzeniu hoteli i podobnych obiektów.

- 15 Strona przeciwna Salvor prowadzi obiekty hotelowe znajdujące się w Portugalii, które zostały szczegółowo opisane w aktach postępowania głównego.
- 16 Skarżąca w niniejszym postępowaniu RTL wniosła pozew przeciwko stronie przeciwnej GRUPO PESTANA i SALVOR, wnosząc przede wszystkim o:
- i. Stwierdzenie, że odbiór i udostępnianie programów kanału RTL w pokojach hoteli D. João II i Alvor Praia oraz w pokojach innych hoteli prowadzonych bezpośrednio lub pośrednio przez spółkę Salvor stanowi publiczne udostępnianie w rozumieniu art. 187 ust. 1 lit. e) CDADC lub, ewentualnie, że stanowi retransmisję tych programów w rozumieniu art. 187 ust. 1 lit. a) CDADC.
 - ii. Stwierdzenie, że udostępnianie, o którym mowa w poprzednim podpunkcie, wymaga uprzedniego zezwolenia spółki RTL jako nadawcy i podmiotu praw pokrewnych do jej programów, w szczególności prawa do zezwalania na publiczne udostępnianie tych programów i prawa do ich retransmisji, a także zapłaty wynagrodzenia za owe programy;
 - iii. Stwierdzenie, że w zakresie, w jakim skarżąca nie wydała zezwolenia, o którym mowa w poprzednim podpunkcie, udostępnianie kanału RTL w pokojach hoteli prowadzonych przez Salvor jest bezprawne.
 - iv. Zakazanie spółce Salvor udostępniania kanału RTL w pokojach prowadzonych przez nią hoteli bez uprzedniego zwrócenia się do RTL o wydanie zezwolenia i uzyskania zezwolenia RTL na retransmisję lub publiczne udostępnianie jej programów.
 - v. Zasądzenie od spółki Salvor tytułem odszkodowania za retransmisję lub publiczne udostępnianie programów kanału RTL kwoty 0,20 EUR za pokój miesięcznie za okres od dnia, w którym spółka Salvor rozpoczęła udostępnianie tego kanału w pokojach swoich hoteli do dnia zaprzestania przez nią bezprawnego udostępniania programów kanału RTL, wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku, który zostanie wydany w przedmiocie niniejszego żądania, do dnia całkowitej zapłaty wspomnianej kwoty.
 - vi. Zasądzenie solidarnie od strony przeciwnej Grupo Pestana zapłaty, o której mowa w żądaniu przedstawionym w ppkt (iv) powyżej.
 - vii. Nakazanie Grupo Pestana, będącej spółką dominującą, podjęcia odpowiednich działań w ramach grupy, w szczególności w drodze wiążących instrukcji wydanych zgodnie z przepisami Código das Sociedades Comerciais (kodeksu spółek handlowych), tak aby spółki, w których posiada ona udziały, nie udostępniały kanału RTL w prowadzonych przez nie hotelach bez uprzedniego uzyskania zezwolenia skarżącej, za zapłatą odpowiedniego wynagrodzenia.
 - viii. Zasądzenie od Grupo Pestana tytułem odszkodowania za retransmisję lub publiczne udostępnianie programów kanału RTL kwoty 0,20 EUR za pokój miesięcznie za okres od dnia, w którym hotele prowadzone przez inne spółki,

w których posiada ona udziały (inne niż Salvor), rozpoczęły udostępnianie tego kanału w pokojach swoich hoteli do dnia zaprzestania przez nie bezprawnego udostępniania programów kanału RTL, wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku, który zostanie wydany w przedmiocie niniejszego żądania, do dnia całkowitej zapłaty wspomnianej kwoty.

ix. Zasądzenie od spółki Salvor okresowej kary pieniężnej, która zostanie podzielona na równe części między RTL i państwo, w wysokości 5000 EUR za każdy dzień następujący po dniu uprawomocnienia się wyroku, który zostanie wydany w przedmiocie niniejszego żądania, w którym Salvor nie zastosuje się do zakazu wskazanego w ppkt (iv).

x. Zasądzenie od Grupo Pestana solidarnie zapłaty, o której mowa w żądaniu podniesionym w poprzednim podpunkcie, na tej podstawie, że od 2014 r. w pokojach prowadzonych przez stronę przeciwną hoteli Pestana Alvor i D. João II nadawane były programy należące do skarżącej kanału RTL bez zezwolenia i bez zapłaty jakiegokolwiek wynagrodzenia, co zdaniem skarżącej stanowi czynność publicznego udostępniania w rozumieniu art. 187 ust. 1 lit. e) CDADC lub ewentualnie stanowi retransmisję tych programów w rozumieniu lit. a) tego samego przepisu.

- 17 W wyroku wydanym w pierwszej instancji uwzględniono w części pozew i orzeczono, że odbiór i udostępnianie programów należących do skarżącej RTL kanału RTL w pokojach hoteli D. João II i Alvor Praia oraz w pokojach innych hoteli prowadzonych bezpośrednio lub pośrednio przez stronę przeciwną Grupo Pestana i Salvor stanowią czynność publicznego udostępniania w rozumieniu art. 187 ust. 1 lit. e) CDADC (aczkolwiek bez „uiszczenia opłaty za dostęp”), a pozostałe żądania podniesione przeciwko stronie przeciwnej zostały oddalone.
- 18 Podsumowując, na poparcie swoich wniosków sąd pierwszej instancji stwierdził, że zachowanie podmiotów występujących jako strona przeciwna stanowi „czynność publicznego udostępniania”, mimo iż nie uiszczono żadnej konkretnej płatności tytułem wynagrodzenia za udostępnianie kanału RTL. Sąd pierwszej instancji uznał również, że rozpowszechnianie tego kanału nie stanowi „retransmisji programów”, ponieważ ani strona przeciwna, ani hotele wskazane w pozwie nie są nadawcami.
- 19 W związku z powyższym sąd ten stwierdził, że rozpowszechnianie kanału RTL przez stronę przeciwną nie było bezprawne w świetle art. 187 ust. 1 lit. a) i e) CDADC i w konsekwencji oddalił podniesione przez skarżącą w niniejszym postępowaniu powództwo o ustalenie, a także roszczenia odszkodowawcze zarówno na podstawie przepisów dotyczących odpowiedzialności cywilnej, jak i zgodnie z zasadą bezpodstawnego wzbogacenia.
- 20 Ponieważ skarżąca nie zgadzała się z tym orzeczeniem, wniosła apelację do Tribunal da Relação de Lisboa (sądu apelacyjnego w Lizbonie), który utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

- 21 W zakresie, w jakim ma to znaczenie dla niniejszej sprawy, na poparcie swojego orzeczenia Tribunal da Relação uznał w istocie, że rozpowszechnianie programów kanału RTL za pomocą kabla koncentrycznego poprzez liczne odbiorniki telewizyjne zainstalowane w pokojach hoteli prowadzonych przez stronę przeciwną nie stanowi „retransmisji programów” w świetle definicji zawartej w art. 176 ust. 10 CDADC.
- 22 Ponieważ orzeczenie to nie zadowoliło skarżącej, wniosła ona do Supremo Tribunal de Justiça (sądu najwyższego) skargę kasacyjną, która została uznana za dopuszczalną.

Zasadnicze argumenty stron postępowania głównego

- 23 Powódka w pierwszej instancji i skarżąca w niniejszym postępowaniu podnosi, że co najmniej od początku 2014 r. niektóre obiekty hotelowe prowadzone przez stronę przeciwną Salvor zapewniały swoim klientom możliwość oglądania jednego z kanałów telewizyjnych nadawanych drogą satelitarną przez skarżącą (kanału RTL), odbierając odpowiedni sygnał za pomocą anteny satelitarnej i przekazując go do odbiorników telewizyjnych zainstalowanych w pokojach za pomocą sieci kabli koncentrycznych.
- 24 Powołując się na przepisy CDADC i dekretu z mocą ustawy nr 333/97 w sprawie przekazu satelitarnego i rozpowszechniania drogą kablową oraz na prawa wyłączne, jakie przepisy te przyznają „nadawcom” w odniesieniu do wykorzystania ich programów w celach handlowych – w szczególności prawo do zakazywania/udzielania zezwoleń na czynności publicznego udostępniania tych programów w miejscach, do których wstęp jest możliwy za opłatą, oraz prawo do zakazywania/udzielania zezwoleń na czynności retransmisji owych programów, dokonywane zarówno drogą radiową, jak i kablową, niezależnie od tego, czy sama skarżąca jest nadawcą – skarżąca wniosła w pierwszej instancji do Tribunal da Propriedade Intelectual (sądu ds. własności intelektualnej) o stwierdzenie, że udostępnianie przez stronę przeciwną Salvor programów kanału RTL w pokojach prowadzonych przez nią hoteli stanowi jednocześnie naruszenie tych dwóch praw lub co najmniej drugiego z nich (prawa do zezwalania na retransmisję rzeczonych programów lub do jej zakazywania).
- 25 Tribunal da Propriedade Intelectual (sąd ds. własności intelektualnej) orzekł, że rozpowszechnianie kanału RTL przez stronę przeciwną Salvor w pokojach jej hoteli nie narusza prawa do retransmisji przewidzianego w art. 187 ust. 1 lit. a) CDADC, gdyż prawo do retransmisji przewidziane w tym przepisie obejmuje retransmisję programów tylko wtedy, gdy jest ona dokonywana przez nadawców (to znaczy, gdy ta retransmisja odpowiada dosłownie definicji pojęcia „retransmisji” zawartej w art. 176 ust. 10 CDADC), a ponieważ strona przeciwna Salvor jest przedsiębiorstwem hotelarskim, nie można uznać jej za nadawcę.
- 26 W zaskarżonym wyroku Tribunal da Relação de Lisboa (sąd apelacyjny w Lizbonie) oddalił apelację i utrzymał w mocy wyrok wydany w pierwszej

instancji przez Tribunal da Propriedade Intelectual (sąd ds. własności intelektualnej), w szczególności w odniesieniu do braku spełnienia ustawowych przesłanek prawa do retransmisji przyznanego nadawcom w obowiązujących przepisach.

- 27 Podstawową kwestią prawną, która pojawia się w postępowaniu kasacyjnym i od której zależy w szczególności uwzględnienie lub brak uwzględnienia żądań skarżącej, jest to, czy rozpowszechnianie za pomocą kabla koncentrycznego programów należącego do skarżącej w niniejszym postępowaniu kanału RTL w różnych pokojach hoteli Alvor Praia i Dom João II (prowadzonych przez stronę przeciwną) stanowi retransmisję wspomnianych programów, która w świetle obowiązujących przepisów wymaga uzyskania zezwolenia nadawcy.
- 28 Ustanowione w art. 187 ust. 1 lit. a) CDADC w związku z art. 3 i 8 dekretu z mocą ustawy nr 333/97 prawo nadawców do zezwalania na retransmisję ich programów i do zakazywania retransmisji ich programów obejmuje nie tylko równoczesne nadawanie programów, w przypadku gdy programy są retransmitowane przez nadawcę innego niż nadawca pierwotny, lecz również dokonywane równocześnie i w całości drogą kablową publiczne rozpowszechnianie pierwotnego przekazu programów telewizyjnych lub radiowych przeznaczonych do odbioru publicznego, niezależnie od tego, czy to publiczne rozpowszechnianie jest, czy też nie jest dokonywane przez nadawcę.
- 29 Dekret z mocą ustawy nr 333/97 rozszerzył bowiem zakres praw przyznanых nadawcom przez CDADC.
- 30 W art. 3 lit. c) tego aktu zdefiniowano pojęcie rozpowszechniania drogą kablową jako „dokonywaną równocześnie i w całości drogą kablową publiczną retransmisję pierwotnego przekazu programów telewizyjnych lub radiowych przeznaczonych do odbioru publicznego”.
- 31 Ponadto, zgodnie z art. 8 wspomnianego dekretu z mocą ustawy „przepisy [art.] 187 kodeksu praw autorskich i praw pokrewnych mają zastosowanie do nadawców w odniesieniu do [...] rozpowszechniania drogą kablową”.
- 32 Artykuł 187 CDADC określa zakres ius prohibendi, które przysługuje nadawcom w odniesieniu do działań polegających na korzystaniu z ich pierwotnych przekazów. Dekret z mocą ustawy nr 333/97 ustanawia zatem w art. 3 i 8 prawo nadawców do zezwalania osobom trzecim na rozpowszechnianie ich programów drogą kablową lub do zakazywania tego rozpowszechniania.
- 33 Natomiast sąd odsyłający zaprzeczył, jakoby nadawcom przysługiwało prawo do zezwalania osobom trzecim na publiczne rozpowszechnianie lub do zakazywania osobom trzecim publicznego rozpowszechniania, dokonywanego równocześnie i w całości drogą kablową, pierwotnego przekazu programów telewizyjnych lub radiowych przeznaczonych do odbioru publicznego.

- 34 Zgodnie z podejściem przyjętym w zaskarżonym wyroku nadawcy nie mają prawa zakazywania (lub zezwalania) rozpowszechniania ich programów drogą kablową zgodnie z art. 3 dekretu z mocą ustawy nr 333/97, lecz jedynie prawo do zakazania (lub zezwalania) ich równoczesnego przekazu, w przypadku gdy operator sam jest nadawcą [zgodnie z przepisami art. 187 ust. 1 lit. a) CDADC].
- 35 Natomiast zdaniem skarżącej dokonana przez sądy pierwszej i drugiej instancji wykładnia uniemożliwia zrozumienie de lege lata użyteczności pojęcia „rozpowszechniania drogą kablową” wprowadzonego w art. 3 dekretu z mocą ustawy nr 333/97 lub odesłania do art. 187 CDADC zawartego w art. 8 tego aktu.
- 36 Ponadto zdaniem skarżącej Tribunal da Relação (sąd apelacyjny) dokonał wykładni stanowiącej odstępstwo od obowiązującego prawa, nie uzasadniając tego w żaden sposób i nie wyjaśniając znaczenia, jakie przypisuje on przepisom, na które powołuje się skarżąca.
- 37 Artykuł 187 ust. 1 CDADC określa bowiem zakres ius prohibendi przyznanego nadawcom w Portugalii. Przepis ten został jednak uzupełniony na mocy dekretu z mocą ustawy nr 333/97 z dnia 27 listopada 1997 r., który reguluje przekaz satelitalny i rozpowszechnianie drogą kablową pierwotnych przekazów, zapewniając nadawcom pewne prawa wobec osób trzecich, które rozpowszechniają ich pierwotne przekazy drogą satelitarną lub kablową.
- 38 Dekret z mocą ustawy nr 333/97 rozszerza w art. 2 prawa (ius prohibendi) przysługujące podmiotowi praw autorskich wobec osób trzecich, które dokonują czynności nadawania lub retransmisji (uregulowanych w art. 149–156 CDADC), włączając w to czynności (na które autor nie wydał zezwolenia) przekazu satelitarnego i rozpowszechniania drogą kablową zgodnie z ich definicją zawartą we wspomnianym akcie prawnym.
- 39 Podobnie zatem jak art. 2 rozszerza prawa podmiotów praw autorskich, włączając w nie również prawo do zakazania rozpowszechniania drogą kablową ich utworów zgodnie z definicją zawartą w art. 3, art. 8 rozszerza w analogiczny sposób ius prohibendi nadawców, włączając w nie także prawo do zakazania osobom trzecim, którym nie wydano zezwolenia, retransmisji ich pierwotnych przekazów drogą kablową.
- 40 Zdaniem skarżącej Tribunal da Relação (sąd apelacyjny) oparł się w uzasadnieniu na dwóch argumentach, aby odmówić uznania, że stwierdzone okoliczności faktyczne są objęte zakresem pojęcia rozpowszechniania przewidzianego w art. 3 dekretu z mocą ustawy nr 333/97, który reguluje przekaz satelitalny i rozpowszechnianie pierwotnych przekazów drogą kablową.
- 41 Pierwszy z tych argumentów opiera się na założeniu, że ustawa 50/2004 z dnia 24 sierpnia 2004 r. zmieniła brzmienie art. 176 CDADC, utrzymując pojęcie retransmisji, w związku z czym można z tego wywnioskować, że gdyby celem dekretu z mocą ustawy nr 333/97 była zmiana zakresu ius prohibendi nadawców,

zmiana ta zostałaby odzwierciedlona w tekście CDADC w drodze ustawy 50/2004 z dnia 24 sierpnia 2004 r., co nie miało miejsca.

- 42 Zdaniem skarżącej wykładnia ta całkowicie pomija cel ustawy nr 50/2004 z dnia 24 sierpnia 2004 r. Celem tego aktu prawnego nie była harmonizacja systemu praw pokrewnych nadawców w Portugalii, lecz jedynie transpozycja do prawa krajowego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/29/WE z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji (na poziomie Unii Europejskiej) niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (zwanej „dyrektywą InfoSoc”).
- 43 Ustawa 50/2004 z dnia 24 sierpnia 2004 r. nie miała na celu zmiany CDADC i nie miała też na celu ujednoczenia obowiązujących wówczas przepisów w dziedzinie praw autorskich i pokrewnych. W drodze tej ustawy dokonano jedynie transpozycji dyrektywy InfoSoc do prawa krajowego. W związku z tym okoliczność, że ów akt prawny nie zmienił przewidzianego w art. 176 CDADC pojęcia „retransmisji”, wynika po prostu z faktu, że dyrektywa podlegająca transpozycji nie wymagała takiej zmiany. Skarżąca nie rozumie, w jaki sposób ta rzeczywistość może mieć wpływ na wykładnię dekretu z mocą ustawy nr 333/97.
- 44 Zdaniem skarżącej drugi z argumentów uzasadnienia przedstawionych przez Tribunal da Relação opiera się na wyroku Trybunału z dnia 16 lutego 2017 r. w sprawie C-641/15.
- 45 W wyroku tym stwierdzono, że: „[n]ależy przypomnieć, że w wyroku z dnia 7 grudnia 2006 r., SGAE (C- 306/05, EU:C:2006:764, pkt 47, 54), Trybunał orzekł, iż rozprowadzanie przez podmiot prowadzący zakład hotelowy sygnału za pomocą zainstalowanych odbiorników telewizyjnych na rzecz klientów zajmujących pokoje hotelowe stanowi publiczne udostępnianie w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29, niezależnie od wykorzystanej techniki przekazu sygnału, a prywatny charakter pokoi hotelowych należących do tego podmiotu nie stoi na przeszkodzie uznaniu, że udostępnienie w nich utworu za pomocą odbiorników telewizyjnych stanowi publiczne udostępnienie w rozumieniu tego przepisu” (pkt 17).
- 46 Zdaniem skarżącej Tribunal da Relação de Lisboa (sąd apelacyjny w Lizbonie) wywodzi z tego fragmentu, że rozpowszechnianie kanałów telewizyjnych w różnych pokojach obiektów hotelowych stanowi publiczne udostępnianie, a nie retransmisję, niezależnie od tego, czy rozpowszechnianie to odbywa się za pomocą kabla koncentrycznego.
- 47 Zdaniem skarżącej wydaje się, iż błąd Tribunal da Relação (sąd apelacyjny) polega na założeniu, że te dwa pojęcia (publiczne udostępnianie i rozpowszechnianie drogą kablową) wykluczają się wzajemnie, to znaczy, jak gdyby fakt, że hotel dokonuje czynności publicznego udostępniania, eliminował możliwość dokonania przez niego czynności rozpowszechniania drogą kablową.

- 48 W ocenie skarżącej żadna z dwóch argumentów przedstawionych przez Tribunal da Relação de Lisboa (sąd apelacyjny w Lizbonie) nie uzasadnia w odpowiedni sposób wykładni stanowiącej odstępstwo od przepisów dekretu z mocą ustawy 333/97.
- 49 Skarżąca uważa, że Tribunal da Relação de Lisboa błędnie odpowiedział na rozpatrywaną kwestię prawną oraz że w zakresie, w jakim dopuścił się on poważnych błędów w wykładni art. 187 CDADC w związku z przepisami art. 3 i 8 dekretu z mocą ustawy nr 333/97, wydał orzeczenie, które powinno zostać uchylone przez sąd odsyłający, który powinien zastąpić je orzeczeniem zawierającym przeciwne wnioski.
- 50 Skarżąca wnosi o skierowanie do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w przedmiocie spornej kwestii.
- 51 W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona przeciwna wnosi o utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku.

Zwięzłe uzasadnienie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

- 52 Jak już wskazano, podstawową kwestią, którą należy rozstrzygnąć w postępowaniu kasacyjnym, jest wyjaśnienie, czy rozpowszechnianie za pomocą kabla koncentrycznego programów należącego do skarżącej kanału RTL w różnych pokojach hoteli Alvor Praia i Dom João II (prowadzonych przez stronę przeciwną) stanowi retransmisję wspomnianych programów, która w świetle przepisów art. 187 ust. 1 CDADC wymaga uzyskania zezwolenia nadawcy (w niniejszej sprawie, skarżącej).
- 53 Należy przypomnieć, że sądy pierwszej i drugiej instancji uznały, iż nie doszło do „retransmisji” w rozumieniu, odpowiednio, art. 176 ust. 9 i 10 CDADC i art. 3 lit. g) Międzynarodowej konwencji o ochronie wykonawców, producentów fonogramów oraz organizacji nadawczych sporządzonej w Rzymie w dniu 26 października 1961 r., ponieważ podmioty występujące jako strona przeciwna nie są nadawcami.
- 54 Skarżąca podniosła, że ustanowione w art. 187 ust. 1 lit. a) CDADC w związku z art. 3 i 8 dekretu z mocą ustawy nr 333/97, przyznane nadawcom prawo do zezwalania na retransmisję ich programów i do zakazywania retransmisji ich programów obejmuje nie tylko równoczesne nadawanie programów, w przypadku gdy programy są rozpowszechniane przez nadawcę innego niż nadawca pierwotny, lecz również publiczne rozpowszechnianie dokonywane równocześnie i w całości drogą kablową pierwotnej emisji programów telewizyjnych lub radiowych przeznaczonych do odbioru publicznego (niezależnie od tego, czy to publiczne rozpowszechnianie jest, czy też nie jest dokonywane przez nadawcę).

- 55 W celu udzielenia odpowiedzi na to pytanie należy dokładnie określić zakres ochrony wynikający z przepisu art. 187 ust. 1 lit. a) CDADC w związku z przepisem art. 176 ust. 9 i 10 CDADC oraz przepisami dekretu z mocą ustawy nr 333/97, który transponuje do prawa krajowego dyrektywę Rady nr 93/83/EWG z dnia 27 września 1993 r. w sprawie koordynacji niektórych zasad dotyczących prawa autorskiego oraz praw pokrewnych stosowanych w odniesieniu do przekazu satelitarnego oraz retransmisji drogą kablową.
- 56 Prawem portugalskim mającym zastosowanie w niniejszej sprawie jest prawo wynikające z CDADC, w szczególności jego art. 176 ust. 9 i 10 oraz art. 187 ust. 1 lit. a), które mają następujące brzmienie:

Artykuł 176

„9 – »Nadawca« oznacza każdy podmiot, który nadaje programy dźwiękowe lub audiowizualne, przy czym przez nadawanie programów dźwiękowych lub audiowizualnych rozumie się przeznaczone do odbioru publicznego rozpowszechnianie dźwięków lub obrazów lub ich przedstawianie oddzielnie lub łącznie, drogą przewodową lub bezprzewodową, w szczególności drogą radiową, światłowodami, drogą kablową lub satelitarną.

10 – Poprzez retransmisję rozumie się dokonywane przez nadawcę równoczesne nadawanie programu innego nadawcy”.

Artykuł 187

„1 – Nadawcy mają prawo zezwalać lub zakazywać:

a) retransmisji ich programów za pomocą fal radiowych”.

- 57 Z kolei dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy istotne są również wszystkie przepisy zawarte w dekrete z mocą ustawy nr 333/97, w szczególności przepisy art. 3 lit. c), definiujące, co należy rozumieć pod pojęciem „rozpowszechniania drogą kablową” (zob. pkt 30 powyżej).
- 58 W art. 8 tego aktu prawnego uznano wyraźnie, że do rozpowszechniania drogą kablową stosuje się w szczególności art. 187 CDADC.
- 59 Natomiast, biorąc pod uwagę obowiązujące ramy prawne, powstają wątpliwości co do zgodności wykładni mających zastosowanie przepisów CDADC i dekretu z mocą ustawy nr 333/97 z dyrektywą Rady 93/83, przede wszystkim w odniesieniu do kwestii, czy niezależnie od brzmienia art. 187 ust. 1 lit. a) CDADC należy uznać, iż zakres praw przyznanych nadawcom jest rozszerzony, w szczególności w świetle przepisów dekretu z mocą ustawy nr 337/97 i jego pierwotnego źródła, a mianowicie dyrektywy 93/83/EWG (dyrektywy dotyczącej przekazu drogą satelitarną i kablową).

- 60 Biorąc pod uwagę żądanie zawarte w skardze wniesionej przez skarżącą, uwzględnienie lub oddalenie skargi zależy od rozstrzygnięcia kwestii, o których rozpatrzenie wnosi się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.
- 61 Oprócz wydanych w niniejszym postępowaniu wyroku sądu pierwszej instancji i wyroku Tribunal da Relação de Lisboa (sądu apelacyjnego w Lizbonie) sądowi odsyłającemu nie jest znane żadne portugalskie orzecznictwo, które odpowiadałoby bezpośrednio na konkretne pytania podniesione w ramach niniejszej sprawy, ani też żadne orzecznictwo Trybunału, które pozwoliłoby mu na udzielenie na nie jednoznacznej odpowiedzi.
- 62 Zważywszy, że Supremo Tribunal de Justiça (sąd najwyższy) jest sądem krajowym, od którego orzeczeń nie przysługuje żaden środek odwoławczy, postanowił on, na podstawie art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, skierować do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej przedstawione wcześniej pytania.

DOKUMENT ROBOCZY